

van Dale

Vlaamse
'doggybag'
wordt
'restorestje'

– De Standaard –

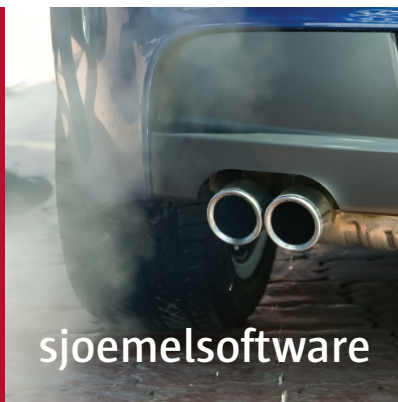

terroroehoe

TAAL IN 2015

Onvergetelijke bloopers, taaltrends, nieuwe woorden, opvallend taalnieuws
en andere favoriete taalmomenten van 2015

Door Ton den Boon,
Ruud Hendrickx,
Sterre Leufkens en
Marten van der Meulen

sjoemelsoftware

kraamkost
turteltaks

JE SUIS ...
HET VRIJE
WOORD

OOPS!

Al die
labbekakken!

'Praat
Rotterdams
met me':
parodie
op Kenny B.

– Metro –

OOPS!

BLOOPER VAN DE MAAND FEBRUARI

‘Rome staat vol met monumenten’

In februari 2015 moest Feyenoord in het Romeinse Stadio Olimpico voetballen tegen AS Roma. Dat ging naar omstandigheden best aardig; dat wil zeggen: de Rotterdammers speelden gelijkspel.

De supporters waren wel een probleem. Maar liefst vijfduizend Feyenoorders waren naar Rome afgereisd. Rome had de komst van al die supporters niet goed voorbereid, waardoor kleine onregeligheden gemakkelijk konden ontaarden. Dat gebeurde dan ook: Feyenoordhooligans trokken als ware vandalen, wildplassend en vernielingen aanrichtend, door de eeuwige stad. Ze pisten op de Barçacciafontein van Bernini op de Piazza di Spagna, die daardoor zwaar beschadigd raakte.

De Nederlandse ambassadeur liet aanvankelijk weten dat Nederland niet voor de kosten wilde opdraaien (later zou Nederland wel z'n verantwoordelijkheid nemen), maar een gotspe was vooral het commentaar van voorzitter Ron Smit van de supportersvereniging. Smit deed bij RTL niet zijn beklag over het wangedrag van zijn mensen, maar over de hoogte van de boetes die de Feyenoordsupporters opgelegd hadden gekregen voor het wildplassen. Hij suggereerde bovendien dat de Romeinen daar zelf debet aan waren. Hadden ze maar niet zoveel monumenten in hun stad moeten hebben. In de woorden van Ron Smit: ‘Wildplassen is vervelend, maar ja, Rome staat vol met monumenten.’

‘Rome staat vol met monumenten’ is een platitudo die van ongekend disrespect tegenover de architectuurgeschiedenis getuigt. De uitspraak is namelijk niet bedoeld als verontschuldiging voor, maar als rechtvaardiging van de vernielingen. Geen wonder dat de uitspraak door diverse columnisten werd opgepikt, die de woorden van Smit duiden als: ‘Die Romeinen moeten niet zo zeiken over onze vernielingen.’

‘Rome staat vol (met) monumenten’ bleef exact een week lang een gevleugelde uitspraak in de sportjournalistiek. Op 27 februari vond de return plaats en kwamen er supporters van AS Roma naar Rotterdam. Rotterdam had zich daar trouwens wel op voorbereid door supporters en andere Rotterdammers een mondje Italiaans te leren: ‘*Sbrigate! Vattene dalla fontana!*’ oftewel: ‘Gaats eens heel snel uit die fontein!’

Maar zulke uitspraken bleken uiteindelijk helemaal niet nodig te zijn: de Italiaanse supporters gedroegen zich voorbeeldig. En de bewoners van de Maasstad eigenlijk ook. Zo compenseerde een Rotterdammer in één klap de blooper van Ron Smit door op het raam van zijn restaurant de tekst ‘*Noi chiediamo scusa per la vostra fontana*’ op te hangen: ‘Sorry voor jullie fontein’. [1dB]

20

JAN

FEB

MRT

APR

MEI

JUN

JUL

AUG

SEP

OKT

NOV

DEC

GIJZELHACK

vorm van computercriminaliteit waarbij een buitenstaander bestanden op een harde schijf voor de eigenaar ontoegankelijk maakt en pas na betaling van losgeld weer vrijgeeft

Restorestje

Er wordt te veel voedsel verspild, vonden ze in Gent, en daarom lanceerden ze tijdens de jaarwisseling 2014-2015 een actie: restaurantbezoekers, als je je eten niet op krijgt, vraag dan zonder gêne of je het overschot in een doosje mee naar huis krijgt.

In Vlaanderen en in Nederland is het misschien wat ongewoon om een half leeggegeten bord in een doos te kieperen, maar in de Verenigde Staten is het de normaalste zaak van hun wereld. Een *doggybag* noemen ze dat daar.

De stad Gent vond – al of niet terecht – dat ze in het Nederlands niet zomaar dat *doggybag* moesten overnemen en schreven een wedstrijd uit. Wie verzint er een goed Nederlands woord voor? Is het typisch Vlaams, ik weet het niet, maar Vlamingen willen per se altijd een woord ‘bedenken’. Wat is er mis met een voor de hand liggend woord als *kliekjesdoos*, denk ik dan.

Niets mis mee, kennelijk, want *kliekjesdoos* was een van de zes woorden waaruit de Gentenaars en alle anderen konden kiezen. De overige vijf waren *nagenieter*, *overdoos*, *overschoteltje*, *restorestje* en *verspil-me-nietje*.

Kliekjesdoos is het niet geworden. Eigenlijk verbaast dat me ook niet, want Vlamingen gebruiken het woord *kliekjes* vrijwel niet. Nee, het is *restorestje* geworden. Probeert u dat woord eens vlot in een zin uit te spreken. Mij lukt het niet zo goed.

Volgens mij ben ik ook niet de enige die over het *restorestje* struikelt. Maanden later is het woord *restorestje* nauwelijks ergens te bespeuren. Of het ding zelf veel gebruikt wordt, dat weet ik niet. ^[RH]

Foto: Wannas Nimmegheers

het uiten van slogans e.d. waarmee men steun betuigt aan het
vrije woord, gebaseerd op de uitdrukking 'je suis Charlie'

CHARLIEISME

De taal in 2015 van ...

Ann De Craemer

Ann De Craemer (1981) debuteerde met *Duizend-en-één dromen. Een reis langs de Trans-Iraanse Spoorlijn* (2010), dat werd genomineerd voor de VPRO Bob den Uylprijs voor het beste literair-journalistieke reisboek. Haar prozadebuut *Vurige tong* (2011) won De Bronzen Uil-lezersprijs. Daarna volgden nog twee romans, *De seingever* (2012) en *Kwiksilver* (2014). Ze schrijft een taalblog voor *De Morgen* en is vaste medewerker van *Onze Taal*. In 2015 verscheen *Heerlijk Helder. Weg met kromcommunicatie!* dat ze samen met radiomaker Jan Hautekiet schreef. Voor de campagne 'Heerlijk Helder' ontvingen zij de Wablieft-prijs 2015.

Meer
'Heerlijk Helder'
op p. 153 en
p. 156

Foto: Koen Broos

2015 was voor mij het jaar van ...

Framing! Een woord dat in 2015 een opmerkelijke opmars kende. Misschien omdat het woelige politieke tijden zijn en links en rechts scherper dan voorheen tegenover elkaar staan, wordt er meer ‘geframed’ en klinken er meer beschuldigingen over framing. Een socialist heeft het dan over een ‘villasubsidie’, een liberaal over ‘hypotheekrenteaftrek’. Razend interessant hoe je met woorden die eigenlijk hetzelfde betekenen een heel andere wereld kunt oproepen.

Wat was je favoriete woord van 2015?

Apenstaartgeneratie. Je weet meteen wat het betekent: de generatie die het analoge tijdperk niet heeft meegemaakt en er dus op los mailt en tweet – de vinger verslaafd aan het apenstaartje.

Wie vond je de beste/meest inspirerende taalgebruiker van 2015?

Stromae. Ik weet, hij zingt niet in het Nederlands. Maar hoe hij met taal kan spelen: geniaal. Die woordspeling in zijn nieuwe lied ‘Cancer’ vind ik heel knap. *Cancer* wordt gevolgd door *quand c’est* – de vraag: wanneer is het onze beurt om kanker te krijgen – dat je op net dezelfde manier uitspreekt als *cancer*. Dat soort spelletjes met de taal komt vaak voor bij hem.

Wat was je favoriete taalmoment van 2015?

Ik was in 2015 voorzitter van de ‘Heerlijk Helder’-campagne op Radio 1, die strijdt tegen onheldere en wollige taal van politici, juristen, etc. In de eerste uitzending fileerden we de taal van het Vlaamse regeerakkoord, waarin onwaarschijnlijk complexe en dikdoenerige woorden staan als *koopkrachtpariteit* en *recurrente besparing op woonkrediet* en *kostenreflectieve energietarieven*. Het ging om een tekst die bovendien live door de Vlaamse minister-president in het parlement werd gebracht. Diezelfde minister belde live in tijdens de radio-uitzending om een mea culpa te slaan. Een overwinning voor de taal!

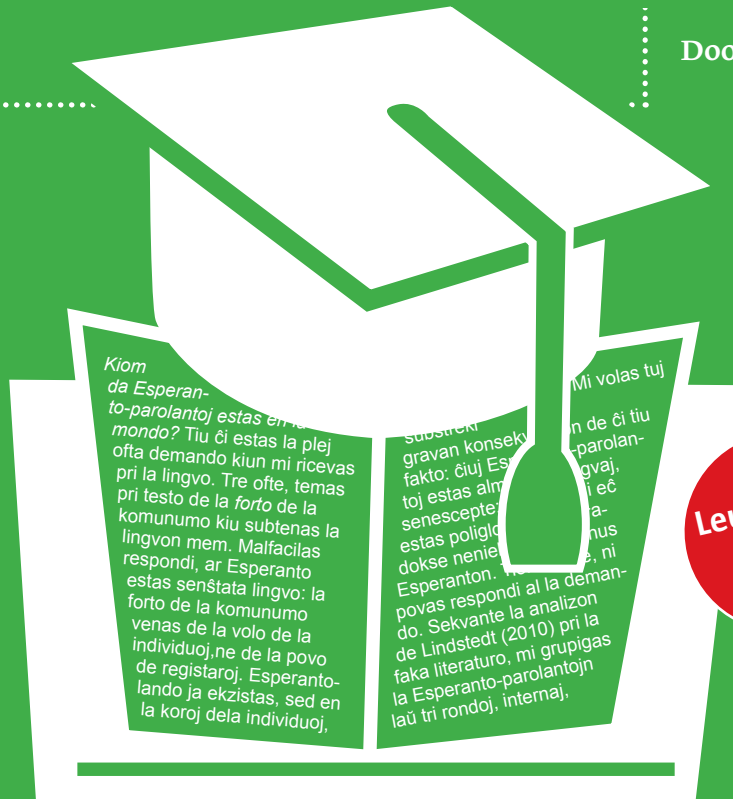
Wat was voor jou het moeilijkste woord in 2015?

Moeilijkst in de zin van het moeilijkst om te aanhoren: het nieuwe woord *wowmoment*. Het schurft krijg ik ervan. Iedereen heeft nu blijkbaar ‘wowmomentjes’. ‘Dat was nu eens echt een wowmoment’: ik hoor het bijna dagelijks op televisie. Het is een gemakzuchtige term; een containerbegrip, want wat er dan zo ‘wow’ aan is, wordt er niet bij gezegd. Volgens mij werd dit woord voor het eerst echt veel gebruikt in de kookprogramma’s op televisie. Wanneer iemand dan iets lekkers te eten kreeg, hoorde je: ‘Dit was echt een wowmoment’. En van daaruit is de term verder verspreid.

Het Esperanto: de hoop op een wetenschapstaal voor iedereen

Door Sterre Leufkens

Kiom da Esperanto-parolantoj estas en la mondo? Tiu ĉi estas la plej ofta demando kiun mi ricevas pri la lingvo. Tre ofte, temas pri testo de la forto de la komunumo kiu subtenas la lingvon mem. Malfacilas respondi, ar Esperanto estas senŝtata lingvo: la forto de la komunumo venas de la volo de la individuoj, ne de la povo de registaroj. Esperantolando ja ekzistas, sed en la koroj dela individuoj,

substrukta grava konsekvo fako: ĉiuj Esperanto-parolantoj estas almenaŭ senescepte poliglota, estas poliglota dokse neniel Esperanton. Mi povas respondi al la demando. Sekvante la analizon de Lindstedt (2010) pri la faka literaturo, mi grupigas la Esperanto-parolantojn laŭ tri rondoj, internaj,

Mi volas tuj

Leuk om te weten

De zestalige oratietekst van Federico Gobbo is te downloaden op de website www.oratiereeks.nl.

2015 was het jaar van de eerste oratie in het Esperanto. Op 13 maart werd Federico Gobbo hoogleraar in de interlinguïstiek (de studie van geconstrueerde talen) en het Esperanto, aan de Universiteit van Amsterdam. Hij sprak in zijn inaugurele rede maar liefst zes talen: behalve Esperanto ook nog Nederlands, Engels, Italiaans, Frans en Nederlandse Gebarentaal. Zo demonstreerde hij meteen zijn belangrijkste punt, dat meertaligheid de norm is in Europa én in de wetenschap. Als we daar goed mee om willen gaan, kunnen we maar beter een taal gebruiken die voor iedereen makkelijk te leren is.

Een wetenschapstaal voor iedereen

Esperanto werd aan het eind van de negentiende eeuw bedacht door Ludwik Zamenhof, een Joodse polyglot en een echte idealist. Hij zag dat mensen elkaar vanwege hun verschillende moedertalen niet konden verstaan. Zamenhof droomde van een gemeenschappelijke taal die makkelijk te leren zou zijn voor alle Europeanen. Met zo'n taal zouden mensen elkaar eindelijk echt kunnen begrijpen. Hij ontwierp het Esperanto, een taal met maar heel weinig uitzonderingen, om dat voor elkaar te krijgen.

De kersverse professor Gobbo, zelf Italiaan, benadrukte in zijn rede dat ook wetenschappers allemaal verschillende talen spreken. Om met elkaar te kunnen communiceren over hun onderzoek, gebruiken ze meestal Engels. Maar die taal is moeilijk te leren, zeker als je moedertaal ver van het Engels afstaat. Dat geeft mensen met Engels als moedertaal een voordeel: zij spreken de gemeenschappelijke taal van de wetenschap al.

Volgens Gobbo zou het eerlijker zijn om het Esperanto als wetenschapstaal te gebruiken. Dan zou iedereen een vreemde taal moeten leren, maar omdat de taal zo regelmatig is, kost dat relatief weinig moeite. Bovendien is het Esperanto bij uitstek geschikt om te praten over wetenschap. Logisch denken gaat beter in een logische taal, zo is het idee.

Esperanto-cultuur

Goed, dat is het ideaal, maar hoe is de praktijk? Er bestaat een flinke groep Esperanto-sprekers: ongeveer een miljoen mensen kunnen communiceren in de taal. Onder hen zijn tienduizend echte activisten, die zich actief inzetten om de taal door te geven. Duizend mensen gebruiken het Esperanto zelfs als familietaal, wat betekent dat zij het hun kinde-

ren als moedertaal leren. Bovendien is er een echte Esperanto-cultuur ontstaan, met eigen gewoontes en gebruiken. Een goed voorbeeld is de *gufujo*: een avondlijke bijeenkomst van jonge Esperanto-gebruikers die met elkaar praten, theedrinken en soms kleine concerten beluisteren. Een *gufujo* speelt zich af in een speciaal daarvoor bestemde, met kaarsen verlichte ruimte, zonder alcohol of harde muziek. Lekker ontspannen op zijn Esperanto's.

De plannen

Ondanks de actieve taalgemeenschap blijft het Esperanto als wetenschapstaal voorlopig nog een droom. Maar als professor kan Gobbo wel zijn steentje bijdragen aan het onderzoek ernaar. De hoogleraar wil niet alleen de taal zelf, maar vooral ook de sprekers en hun cultuur bestuderen. Verder gaat hij het verband onderzoeken met andere hedendaagse geconstrueerde talen: het Dothraki uit de populaire tv-serie *Game of Thrones* bijvoorbeeld.

Hopelijk overtuigt hij zijn collega's van de schoonheid van zijn taal, zodat ooit alle oraties eindigen met: *Mi diris*.

JAN
FEB
MRT
APR
MEI
JUN
JUL
AUG
SEP
OKT
NOV
DEC

De taal in 2015 van ...

Frits Spits

Frits Spits is radioprogramma-
maker. Sinds januari 2014 presen-
teert hij iedere zaterdag op NPO
Radio 1 voor KRO-NCRV het
programma *De Taalstaat*. In 2015
verscheen van zijn hand het boek
De Standaards van Spits, over Neder-
landstalige liedjes.

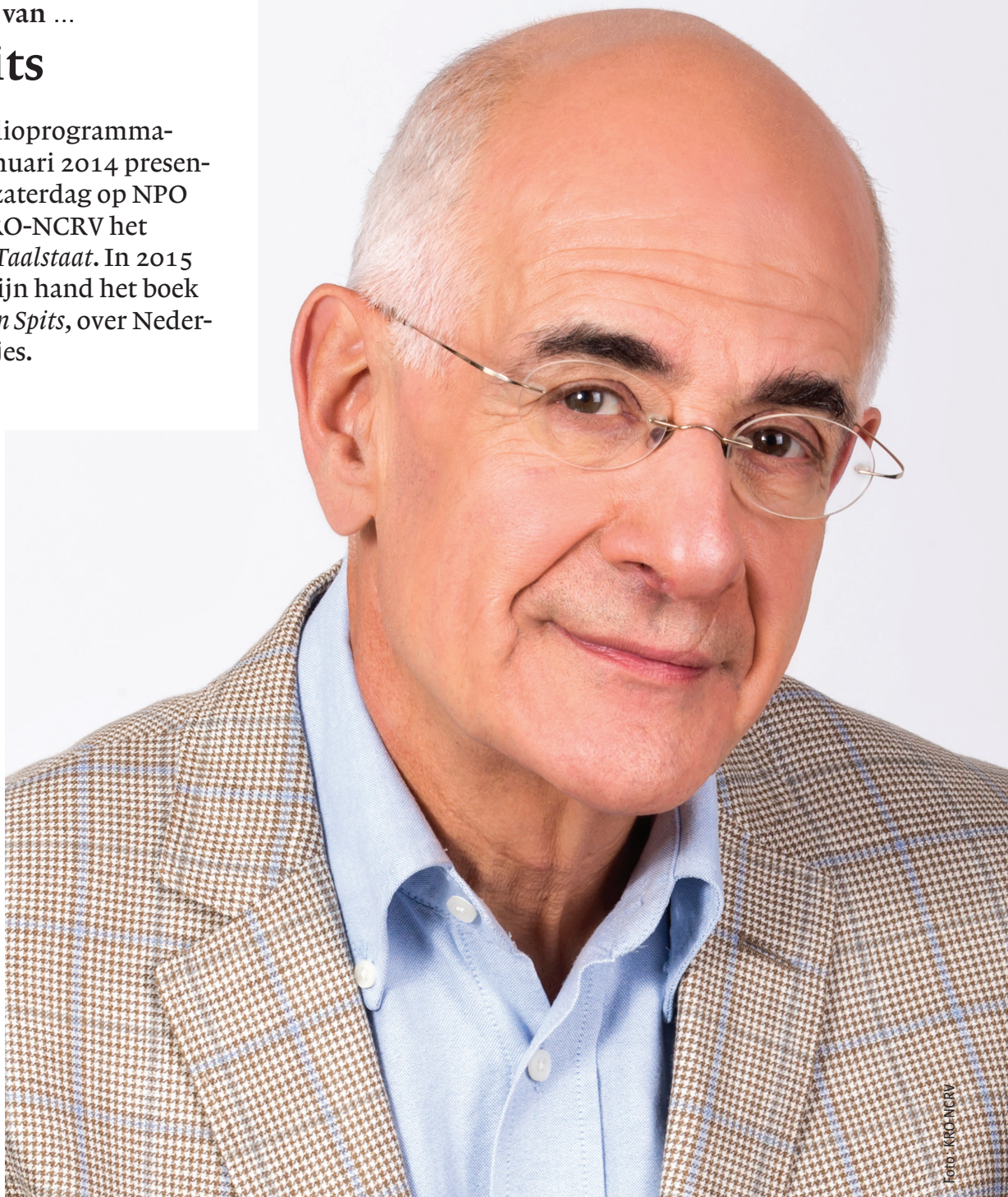

Foto: KRO-NCRV

MINDERHEIDSTERRORISME

kritische naam voor het fenomeen dat een politieke of culturele minderheid haar wil oplegt aan de meerderheid van de bevolking

50

JAN

FEB

MRT

APR

MEI

JUN

JUL

AUG

SEP

OKT

NOV

DEC

2015 was voor mij het jaar van ...

Ook in 2015 – maar misschien is het maar beeldvorming –, lijkt het dagelijkse taalgebruik overwoerd te worden door scheldpartijen op Twitter en Facebook. En dat terwijl er ook zoveel moois wordt geschreven. In deze tijden houd ik me bijvoorbeeld vast aan de columns en poëzie van Remco Campert. Licht van toon, woorden die bijna doorzichtig zijn, en levensecht.

Wat was je favoriete woord van 2015?

Sjoemelsoftware. Een prachtig woord omdat het precies aangeeft hoe frauduleus Volkswagen heeft gehandeld met de apparatuur in zijn dieselauto's. Niet alleen de betekenis spreekt tot mijn verbeelding, maar ook de alliteratie in het woord zelf en de samenstelling van het woord, waarvan de helft Jiddische wortels heeft en de andere helft terug is te voeren op het Engels. Het toont aan dat onze taal heel gemakkelijk andere taalelementen in zich op kan nemen. Dat bewijst opnieuw dat een taal organisch is en zelf uitmaakt of ze een woord opneemt of niet.

Wie vond je de beste/meest inspirerende taalgebruiker van 2015?

Arjen Lubach vind ik de meest inspirerende taalgebruiker van Nederland. Hij is een vernieuwer, hij jongleert met de taal zonder plat of voorspelbaar te zijn, en wat mij betreft maakte hij de beste grap van het jaar. Die ging over Volkert van der Graaf. Hij zei: 'Je haat hem of je bent hem'.

Wat was je favoriete taalmoment van 2015?

Wim Helsen in de serie *Cojones* als vertegenwoordiger van de natuur. Hij tilt de taal naar een abstract niveau, wat die taal surrealistisch en onweerstaanbaar maakt. Hij toont aan dat taal volledig op zichzelf kan staan.

Wat was voor jou het moeilijkste woord in 2015?

Het moeilijkste woord: *geëncanailleerd*. Ik weet nooit of ik dat wel goed uitspreek, noch of ik het wel goed schrijf. Het is een tong- en een penpuntbreker.

JAN
FEB
MRT
APR
MEI
JUN
JUL
AUG
SEP
OKT
NOV
DEC

Heel Holland is hip en happening

Door Ton den Boon

Foto: 123RF

‘So you think you can brokjes eten’ hoorde uw culinaire taalchroniqueur medio 2015 vanuit zijn keuken, waar twee hongerige katten vermoedelijk al enige minuten de benen van dochterlief aan het opvrijen waren: honger!

Toeval of niet, maar op dezelfde dag bleek een regionale krant nogal onder de indruk te zijn van de act ‘So you think you can vogelspot’ van het cabaretduo Plien en Bianca. En dat terwijl eerder die week nog in de bladen stond dat het volstrekt onzeker is of de tv-show *So You Think You Can Dance*, door ingewijden SYTYCD genoemd, nog wel een lang leven beschoren is.

In het Engels is ‘So you think you can ...’ al langer productief, maar in onze taal waren kolderieke combinaties als ‘So you think you can vogelspot’ nog tamelijk ongewoon. Daar kwam in 2015 verandering in. Geen

wonder, want het is een succesformule voor cabaretiers, komedianten en andere lachwekkende types: combineer een deel van een Engelstalige titel met een beetje Nederlands (‘So you think you can spellen’) en je krijgt geheid de lachers op je hand.

Het komt vaker voor dat titels van succesvolle tv-programma’s aan de basis liggen van toespelingen. Mede naar analogie van de allitererende titel *Heel Holland Helpt* is de informele formulering ‘Heel Holland ...’ een productieve ‘titelsplinter’ geworden, getuige latere programmatitels als *Heel Holland Zorgt* en natuurlijk *Heel Holland Bakt*. In het boekenvak en op internet en Facebook laat deze trend overigens ook sporen na met titels als *Heel Holland Googelt* en *Heel Holland kleurt*, internetpagina’s als www.heelhollandfotografeert.nl en Facebookpagina’s als www.facebook.com/heelhollandhaakt.

Puristen ergeren zich daar trouwens weleens aan, aan titels die beginnen met ‘Heel Holland ...’. Groningers en Twenten, Friezen en Limburgers bijvoorbeeld, ze zeggen maar wat graag dat ze niet in *Holland* maar in *Nederland* wonen. Gelijk hebben ze. Maar in de volksmond is *Holland* wel al sinds mensenheugenis een volwaardig synoniem van *Nederland*, en ‘Heel Holland ...’ allitereert natuurlijk wel een stuk beter dan ‘Heel Nederland ...’.

In het kader van de bloeddrukbeheersing kunnen mensen uit de buitenprovincies zich er misschien maar beter bij neerleggen dat ook zij in *Holland* wonen, al weten ze in hun hart wel beter. En overigens laten buitenprovincialen zich door de overweging dat zij in Nederland en dus niet in Noord- of Zuid-Holland wonen niet weerhouden van deelname aan zo’n *Heel Holland ...*-programma. In 2015 was bijvoorbeeld de winnares van *Heel Holland Bakt* afkomstig uit Groningen. Toch zijn er de laatste tijd ook wel wat politiek correcte varianten op de gewraakte *Heel Holland ...*-titels, zoals het tv-programma *Heel Nederland kijkt sterren* en de fietscampagne ‘Heel Nederland Fietst’.

Elk seizoen breidt *Heel Holland Bakt* onze culinaire terminologie wel met minstens één woord uit. In 2015 was dé culinaire vakterm van het jaar *afslappen*. Weliswaar is *afslappen* geen nieuw woord, maar tot 2015 was het een vakterm, die door het beperkte gebruiksdomein dan ook niet in de Dikke Van Dale stond. Maar dankzij *Heel Holland Bakt* is daar verandering in gekomen; elke aflevering werd er afgeslapt dat het een lieve lust was. Van Dale kan er dan ook eigenlijk niet meer omheen het woordenboek uit te breiden met het werkwoord *afslappen* in de betekenis ‘(een mengsel) een betere consistentie geven door het toevoegen van een vloeistof’.

Heel Nederland mag dan bakken, maar koken, braden, grillen, roosteren, stomen en frituren zijn natuurlijk ook nog steeds populaire handelingen in de keuken. En niet alleen in Nederland, maar ook in België. Net zoals de mode van jaar tot jaar verschilt, zijn er vandaag de dag ook jaarlijkse voedseltrends. Een culinair tijdschrift als *Jamie Magazine* voorspelde zelfs al in december 2014 wat de ‘foodtrends’ in 2015 zouden worden. Wat vooral opvalt, is dat de gastronomische vaktaal, die tot voor kort grotendeels van Franse origine was, wel errug Engels-talig is geworden met culinaire kreten als *eat clean!* en *love food, don’t waste it*. Veel van die Engelse termen hebben in feite een hoog overbodigheidsgehalte: wat in het moderne culilingo *urban farming* heet, noemden onze hippie-ouders in de jaren zestig gewoon *stadstuinieren*, en wat anno 2015 *foodsharing* heet, was vroeger het spreekwoordelijke kopje suiker van de bureu: ‘Buuf, kom gerust een kopje suiker lenen’.

Maar er is een lichtpuntje: 2015 werd volgens *Jamie Magazine* ook het jaar waarin we afscheid namen van een Engelse term: vergeet *superfood*. Supervoedsel is namelijk zó 2014. Açai-bessen, gojibessen, incabessen – u mag ze voortaan dus vervangen door aalbessen en blauwe bessen, het liefst uit eigen (stads)tuin.

JAN
FEB
MRT
APR
MEI
JUN
JUL
AUG
SEP
OKT
NOV
DEC

De taal van de twitteraar

San F. Yezerkiy

116

JAN

FEB

MRT

APR

MEI

JUN

JUL

AUG

SEP

OKT

NOV

DEC

Door Ruud Hendrickx

‘San F. Yezerkiy is geen blogger. Hij is geen schrijver, hij is geen muzikkenner, hij is geen opiniemaker. Hij is geen vriend en hij is zeker geen goede minnaar.’ Dat zegt hijzelf op zijn website www.soren.be. San F. Yezerkiy is Sander Vanhellemont en, wat hij ook mag beweren, hij heeft een goede pen.

In 2011 werd hij voor de eerste keer genomineerd voor de Grote Prijs Jan Wauters, de prijs uitgereikt door de VRT aan een mediapersoonlijkheid die excelleert in het gebruik van het Nederlands. De jury schreef toen over hem: ‘Zijn stukken zijn soms aardedonker, alsof de jongeman de grootste pessimist van Leuven en omgeving is. Zijn taal is ingetogen, zowel in blijdschap als in ontroering.’

In 2011 won San F. Yezerkiy de Grote Prijs niet, in 2013 was hij opnieuw genomineerd en won hij hem wél. De jury loofde hem omdat hij pareltjes van teksten schrijft, ‘zelfs op plekken waar de gemiddelde taalgebruiker niet zo let op zijn woorden. Op een plek zoals Twitter bijvoorbeeld, waar je in 140 tekens al een mening kunt hebben.’

In zijn tweets klinkt vaak een zekere ‘tristesse’ en eenzaamheid door:

‘Ik bedoel: als ik iets wilde dat de hele zondag in de zetel lag en mij geen aandacht schonk, dan had ik wel een vader genomen.’

‘Mijn meest bepalende levenskeuze van het moment is dat ik me níét ga afvragen waarom deze treinstoel zo naar urine ruikt.’

‘Ik overweeg om mij vandaag enkel nog uit eenzaamheid plat op de grond kruipend voort te bewegen, alleen doet mijn werkgever wat moeilijk.’

Zijn werk – Sander Vanhellemont werkt voor het Vlaams Audiovisueel Fonds – speelt geregeld een rol in zijn tweets:

‘Als iemand mij mailt dat een project “eigenlijk heel organisch is gegroeid”, bedoelen ze: “we zijn met niks in orde, kan dat veel kwaad?”’

Maar vaker nog zijn het de kleine dingen des levens die hem tot aardige observaties inspireren:

‘Ik ben speciaal naar beneden gekomen om iets te halen en ik ga níét terug voor ik me herinner wat, al moet ik hier de hele dag zo staan.’

‘De grootste aanpassing sinds ik ’n stappen-teller als armband draag, is dat ik heb geleerd om bij elke stap twéé keer met m’n arm te zwaaien.’

Spelen met taal doet hij ook vaak:

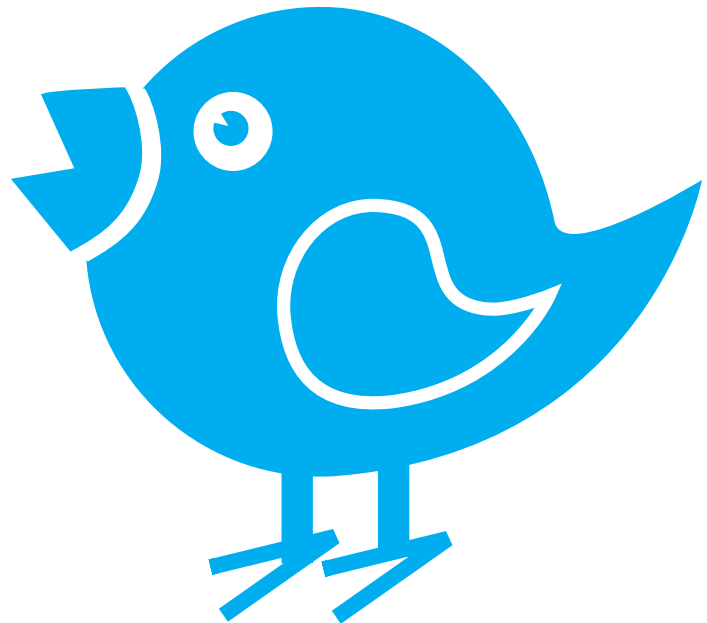
‘Ik ben gisteren nog in Antwerpen geweest. Geen kat gezien op straat. De terraskes zaten vol, dat wel. Kon geen asielzoeker meer bij.’

‘Zet nog één keer #Gr vóór een willekeurig woord en ik zweer het, ik schop je eigenhandig de Europese Unie uit.’

Ook een van de taaltrends van 2015 is hem duidelijk niet ontgaan.

San F. Yezerskiy is actief op Twitter onder de naam @sanfyezerskiy.

Inflatie is niet langer een vies woord (of toch wel?)

Lange tijd was *inflatie* een vies woord. Toen het in 1924 in de Dikke Van Dale werd opgenomen, werd het omschreven als ‘waardevermindering van het geld’. Vooral Duitsland ‘zuchtte’ destijds onder inflatie, want door de inflatie werd het spaargeld sluipenderwijs steeds minder waard. Tegenwoordig doen de (financiële) overheden er echter juist alles aan om inflatie te creëren. Ze zetten daartoe steeds maar weer de geldpersen aan.

Die uitdrukking, *de geldpers(en) aanzetten/laten draaien*, dateert uit de jaren twintig van de 20e eeuw. Rond 1923 werd de Weimarrepubliek getergd door hyperinflatie. Nederlandse kranten schreven hoofdschuddend over ‘de Berlijnsche geldpersen’ die marken in steeds grotere coupures moesten drukken. De algemene opinie was dat de geldpersen beter konden worden ‘stopgezet’. *De geldpers(en) aanzetten/laten draaien* had dan ook een zeer ongunstige bijklank. Nu de economie juist zucht onder de dreiging van dalende prijzen en schulden die als gevolg van deflatie lijken toe te nemen, wordt deze uitdrukking langzamerhand een neutraal synoniem voor ‘inflatie creëren’.

Inflatie mag dan pas in 1924 in de Dikke Van Dale zijn opgenomen, in zijn economische betekenis dateert dit woord al uit de 19e eeuw. Het Nederlands heeft *inflatie* in die economische betekenis overgenomen uit het Amerikaans-Engels. Waarschijnlijk heeft het Engels de economische term *inflation* op zijn beurt ontleend aan het Frans. Het woord duikt althans in 1821 voor het eerst op in een Engelse vertaling van een essay van een van de grondleggers van de staatshuishoudkunde, de Fransman Jean-Baptiste Say.

Het Nederlands had *inflatie* trouwens al eerder uit het Frans overgenomen, maar in een heel andere betekenis: opzetting van de buik door gassen. De basisbetekenis van *inflation* is dan ook ‘opzetting door gasvorming’. Geen wonder dat economen die kritiek hebben op het huidige, op geldverruiming gerichte financiële beleid huiverig zijn voor inflatie. Ze vrezen dat die kan leiden tot luchtbellen in de economie. [TdB]

van Dale

De taal van
de twitteraar

oeps-
besmetting

'Me'
is stomste
Nederlandse
woord

- de Volkskrant -

De taal in 2015
van ...

Ik, me, mij:
meer dan praten
over mezelf

TAAL-
KOMKOMMER

kibbelkabinet

Taal is positief

Nederlandse
Siri laat
niet met zich
sollen

- de Volkskrant -

9 789460 772672

www.vandale.nl
www.vandale.be

'Twitteren' en
'beyoncévlieg'
in nieuwe
Van Dale

- ANP/Elsevier -

plasticpolitie